ساقتانۇ ـ قورعانۇ باعدارناماسى

جوعارى مەكتەپتەر وقۇ باستاعاندا:

"سالاماتتىق جوننده‌گى ئبرىنشى ساباق" تاربيەسىن ويداعداي جۇرگىزۇ كەرەك

گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىلەرى **چاۋ جين، سۇ لۇپيىڭ** 4 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 4 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنى شينجياڭدا العاشقى ئبىر توپ جوعارى مەكتەپتەر رەسمي وقۇ باستايدى، ئالدە ايالتالماعان ندەت جاعدايندا، مەكتەپ پەن وقتۇشى ـ وقۇشىلار ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ شارالارىن جالعاستى ويداعداي دستەۋ كەرەك. 4 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى اۋتونومياليا رايونىنىڭ اۋرۇدان ساقتانۇ جانە تىزگىندەۋ ورتالىعىنىڭ مامانى كوپشىلىككە مىنانى ەسكەرتتى، وقۇ باستاعاندا الدىمەن "سالاماتتىق جوننده‌گى ئبرىنشى ساباق" تاربيەسىن جۇرگىزىپ، تۇتاس مەكتەپتەگى وقتۇشى ـ وقۇشىلاردىڭ ندەتتەن ساقتانۇ بىلىمدەرىن دۇرىس يگەرىپ، ندەتتەن ساقتانۇ تانىمىن جوعارىلاتۇ كەرەك.

"جاۋاپكەرشىلىك تۇلعاسى رەتىندە، مەكتەپ وقۇ باستاۋدان بىلگەرى ندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ قۇرىلىمىن قۇرىپ، ندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ شۇعىل جاعدايىنا توتەپ بەرۇ دايىندىق جوباسىن جاساپ، ئار جاقتان وقۇ باستاۋدىڭ دايىندىعىن ويداعداي دستەۋ كەرەك". اۋتونومياليا رايونىنىڭ اۋرۇدان ساقتانۇ جانە تىزگىندەۋ ورتالىعى جۇقپالى اۋرۇدان ساقتانۇ جانە ونى ەمدەۋ ئبولىمىنىڭ مەڭگەرۇشىسى، مەڭگەرۇشى شيياگەرى ماحمۇت بىلاي دەدى: "مەكتەپ جاق الدىن الا ندەتتەن ساقتانۇ زاتتىق ماتەريالدارىن تياناقتاندىرىپ، مەرزىمدى ۇاقىتتا زارارسىزدانددىرۇ جۇرگىزۇ ئتارتىبى مەن ندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ شارالارى تاربيەسىن ورىستەتۇ؛ وقۇ باستاعاندا ەنسەلىك ئبرىنشى ساباقتا دەنساۋلىق تاربيەسىن ورنالاستىرۇ كەرەك.

وقۇ باستاعاننان كەيىن، مەكتەپ جاق تاڭعى، تۇسكى تەكسەرۇ ئتۇزدەمى مەن دەنساۋلىق باقلاۋ مەحانيزمىن ئتۇيىندى تۇرده تياناقتاندىرىپ، وقتۇشى ـ قىزمەتكەرلەردىڭ جانە وقۇشىلاردىڭ دەمالىس كەزىندە سىرتقا شىعۇ جاعدايىن، ورالۇ جانە دەنساۋلىق سالاماتتىق جاعدايىن دالمە ـ ئدال مەڭگەرىپ، دەنساۋلىق جاعدايىن ئبر ـ بىرلەپ تەكسەرۇدى ورىستەتۇ كەرەك؛ ئار كۇنى دەنساۋلىق جاعدايىن يگەرىپ، "ئار كۇنى مالىمدەۋ"، "نولدىك مالىمدەۋ" ئتۇزىمىن اتقارۇ كەرەك. "تاڭعى، تۇسكى تەكسەرۇ دەنە تەمپەراتۇراسىنىڭ قالىپتى ـ قالىپسىزدىعىن (≧37.3℃) قامتىپ قانا قالماي، وقتۇشىلار وقۇشىلاردا قىزۇ، قۇرعاق جوتەلۇ، شارشاۋ، مۇرىن ئبىتۇ، ماڭقا اعۇ، جۇتقىنشاق اۋرۇ، ئش ئوتۇ سياقتىلاردى قامتىعان قاتىستى جايسىزدانۇ جاعدايىنىڭ بار ـ جوقتىعىن ۇعىسىپ، ەستەلىككە الۇدى ويداعداي دستەۋ كەرەك". ماحمۇت مىنالاردى باسا دارىپتەدى: مەكتەپ اۋاشالاۋ بولمەسىن قۇرىپ، ادامدارداقىزۇ سياقتى اۋرۇ بەلگىلەرى بايقالعاندا ۇاقتىشا اۋاشالاۋعا دايىندىق كورۇ كەرەك ئارى كەلەسى قادامداعى شارانى اتقارۇ كەرەك.

جابىق باسقارىلاتىن مەكتەپ اۋلاسندا، ندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋدەۋدىڭ قيىن ئتۇيىنى ادامدار ئجيى توپتالاتىن ورىندار. وسىعان قاراتا، ماحمۇت مىنانى ئبلدىردى: "ئجيى اۋا الماسترۇ، ۇنەمى زارارسىزدانددىرۇ" ئونەمدى شارا. ايتالىق، كلاس، جاتاق، كىتاپحانا، وقۇشىلار تاجىريبەحانالىسى، جابىق سپورت قيمىل الاڭى، اسحانا، وقتۇشىلار كەڭسەسى، تازالىق ئۇيى سياقتى وڭىرلەردىڭ، ئار كۇنى اۋاسىن الماسترۇ 3 رەتتەن كەم بولماۋ، ئار رەت 30 مينۇتتان از بولماۋ كەرەك. تاماقتانۇ جاعندا، تاماقتى جەتكىزىپ بەرۇ ئتۇزىمىن نەمەسە ۇاقىت كەزەگىمەن تاماقتانۇدى اتقارىپ، ورىندى زارارسىزدانددىرۇدى جانە ئبر ادامعا ئبر ندىس دستەتۇ، ئبر دستەتىلگەندە ئبر رەت زارارسىزدانددىرۇدى ويداعداي دستەۋ كەرەك. سونىمەن بىرگە، وقتۇ رايونى، جاتاق، كىتاپحانا، تازالىق بولمەسى سياقتى ورىندارعا مەرزىمدى ۇاقىتتا زارارسىزدانددىرۇ جۇرگىزۇ ئارى دستەلىككە الۇ ئتىس، اسرەسە، ەسك تۇتقاسى، سۇ شۇمەگى، باسپالداقتىڭ جاقتاۋى، جاتاق توسەگىنىڭ قورشاۋى، بولمە ىشىندەگى دەنە شىنقتىرۇ جابدىقتارى سياقتى جوعارى جيلىكتە جاناساتىن زاتتاردىڭ بەتىن قونىمدى حلور 250 — 500mg / L حلور قامتىعان زارارسىزدانددىرۇ سۇيقتىعىمەن ئسۇرتۇ كەرەك.

"وقۇشىلاردىڭ وزدەرى دە ساقتانۇ ـ قورعانۇ تانىمىن كۇشەيتۇى، جەكە تالزىلقىعا كوڭىل ئبولۇى كەرەك". ماحمۇت مىناداي ۇسىنىس بەردى، ساباق كەزىندە وقتۇشى ـ قىزمەتكەرلەر مەن وقۇشىلار ئبر رەتتىك مەدىتسينالىق ماسكى تارتۇى، جاتاقتا ئەمەسە ادام از سىرتقى ورىندارعا بارعاندا بارىپ ماسكىسىن الۇى كەرەك؛ تاماقتانعاندا "ەمتيحان مايدانى" تاسىلمەن پايدالانىپ، ئبر باعىنتا قاراي وتىرعاننان سوڭ بارىپ، سوڭىندا ماسكىسىن الۇى، توپتاسپ تاماقتانبا‌ۇى، تاماقتانۇ بارىسىندا ۇڭگىمەلەسپەۋى كەرەك. تۇرمىستا، ۇيرەنۇدە ورىكەنيەتتى سالتتى دارىپتەۋ ئتىس، ايتالىق تۇشكىرگەن نەمەسە جوتەلگەن كەزدە قاعازبەن اۋىزدى، مۇرىندى باسۇ نەمەسە شىنتاعىمەن، جەڭىمەن توسۇ، جەرگە الباتى تۇكىرمەۋ، اۋىز ـ مۇرىننان شىققان سۇيقىتقتارىدى قاعازبەن جاقسى وراپ، قاقپاعى بار قوقىسق ساندىعىنا تاستاۋ كەرەك. مۇنان تىس، كوكتەم مەزگىلى تىنىس جولى جۇقپالى اۋرۇلارىنىڭ كوپ تارالاتىن مەزگىلى، ايتالىق، قىزۇ، قۇرعاق جوتەلۇ، شارشاۋ، مۇرىن ئبىتۇ، ماڭقا اعۇ، جۇتقىنشاق اۋرۇ، ئش ئوتۇ سياقتى اۋرۇ بەلگىلەرى بايقالسا، ناقتى جاعدايدى مالىمدەپ، دەر كەزىندە ەمدەلىپ، وزگە وقۇشىلارعا جۇقتىرۇدان ساقتانۇ كەرەك.

ۇلتسىڭ گۇلدەنۇى جولىندا . درجۇرەك قۇربانداڑ شاجىرەسى

ملڭ شياڭبين: ئبر ادام ئبر قالانى اسەرلەندىردى

شينحۇا اگەنتسىگىنىڭ حاڭجوۋدان بەرگەن حابارى (تىلشىلەر **جاڭ شۇانجيە، لي بيڭفىڭ**). جىجياڭنىڭ جينحۇا قالاسىنىڭ چىڭنان كوپىرى باسىنا كەلسەڭىز، قۇلاشىن جايىپ، سەكىرگەلى تۇرعان ئبر ئمۇسىندى كورەسىز، ول بەينە سول جىلدارداعى اسەرلى ئىگىمەنى بايىداپ تۇرعان سىپەتتى. وسى مىس ئمۇسىننىڭ الدىنداعى كوشە "شياڭبين جولى" دەپ اتالعان ... بۇل كۇندەرى، ملڭ شياڭبين رۇحى الدەقاشان جينحۇا سىندى وسى قالامەن توعىسىپ، ونىڭ ئبر بەلگىسىنە اينالعان ەدى.

ئار جىلعى چىڭمىڭ جانە ملڭ شياڭبيننەن ايىرىلعان كۇنى، كوپتەگەن اسكەريلەر مەن حالىق وزدىكتەرىنەن وسىندا كەلىپ، قاھارماندى ەسكە الادى.

ملڭ شياڭبين شاندۇڭ ولكەسى چيحى اۋدانىنىڭ ادامى، 1979 ـ جىلى 4 ـ ايدا دۇنيەگە كەلگەن، 1997 ـ جىلى 12 ـ ايدا ارمياعا قاتىناسقان، 2002 ـ جىلى 6 ـ ايدا پارتياعا مۇشە بولعان. قۇربان بولۇدان بۇرىن بۇرىنعى 2 ـ زەڭبىرەكشى اسكەرلەر بەلگىلى لۇي قولباسشىلىق شتابىنىڭ ورىنباسار لياۋ دارەجەلى قۇپيا دستەر اقلىششىسى بولعان.

ول ارمياعا كىرگەننەن كەيىن شايقاس ونەرىنە توسەلۇدى ماقسات ەتىپ، جەڭىسكە جەتۇدى كوكەيىندە ساقتاپ، بورىشتى جەردە قالدىرماي، 1 ـ جىلدىڭ وزىندە ـ اق ۇزدىك جاۋىنگەر بولدى، 2 ـ جىلى بانجاڭ بولدى. 1999 ـ جىلى ملڭ شياڭبين ۇزدىك ناتيجەمەن ازاتتىق ارميا ينفورماتسيا ينجەنەرياسى داشۇەسى ەلەكتر تەحنيكاسى شۇەيۇاننا قابىلدانىدى. مەكتەپتەگى كەزىندە، كاسىپتىك نازارياۋلارى مەن جوعارى عىلىم ـ تەحنيكا بىلىمدەرىن زەر سالا ۇيرەنىپ، ئمۇرالدى دا ئبىلىمدى ۇزدىك وقۇشى بولدى ئارى داڭقپەن جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولدى، وقۇ بىتىرگەننەن كەيىن اسكەري دستەر شايقاسىنىڭ دايىندىق مىندەتى ەڭ اۋىر بولعان ئبرىنشى شەپتەگى شايقاس جاساۋ اسكەري بولىمىندە قىزمەت دستەۋدى ىرىقتىلىقپەن تالاپ ەتىپ، ئوز قىزمەت ورنىن بورىشتى اتقاراتىن نەگىزگى شەپ ساناپ، كوپ وتپەي ـ اق كاسىپتىك تەحنيكانىڭ ساڭلاعىنا اينالدى.

2007 ـ جىلى 11 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن ملڭ شياڭبين جۇبايى يە چىڭحۇا مەن قىزىن ەرتىپ، قالا رايونىنا زات الۇعا بارادى. ولار چىڭنان كوپىرىنەن وتكەندە، ئبر بويجەتكەننىڭ كوپىردىڭ ۇستىندەگى قاشادان اتتاپ، ۇجياڭ وزەننەن سەكىرگەنىن كورەدى.

اسكەري كيىم كيمەگەن ملڭ شياڭبين قىزىن قويا تۇرىپ، شاقايىن شەشپ، سەكىرىپ ئتۇسپ ادام قۇتقارماقشى بولادى. يە چىڭحۇا الدىن بوگەيدى. وسى جەردەن ئوتىپ بارا جاتقان جينحۇا تەمىر جول تاراۋىندا قىزمەت دستەيتىن شى اپاي دا جالما ـ جان بارىپ ملڭ شياڭبيندى بوگەيدى: "وسىنشاما بيىك، سۇ وسىنشاما سۇىق، قاتەرلى!"، ـ دەيدى. ملڭ شياڭبين شى اپايدان ستىلپ شىعىپ: "شامام جەتەدى!"، ـ دەيدى دە ۇمتىلىپ بارىپ، كوپىردەن 10 مەتر تومەن مۇزداي سۇىق وزەن سۇىنا سەكىرىپ تۇسەدى.

"وزەن سۇى وتە سۇىق، ولاردىڭ ۇستىندەگى كيىم دە قالىڭ، مەنىڭشە جۇزۇدە قينالادى"، ـ دەيدى كوپىردەن ئوتىپ بارا جاتقان شۇي حۇيفاڭ، ول ۋەلوسيپەدىن دەرەۋ توقتاتىپ قويىپ، 110عا تەلەفون سوعادى. حابارداى ەستي سالا جەتىپ كەلگەن ساقشى بولمەشەسىندەگى قىزمەتكەرلەر دەرەۋ سۇ ئۇستى موتورلى قايىقپا حابارلايدى. ملڭ شياڭبين ەڭ سوڭعى قاۋقارىمەن بويجەتكەندى موتورلى قايىقپا يتەرىپ شىعارادى دا ئوزى وزەنگە باتىپ كەتەدى.

ملڭ شياڭبين 28 جاس ئومىرىن ارناپ، قاھارماندىق ەرلىگىمەن ارميا مەن حالىقتىڭ تونىنىڭ ىشكى باۋىنداي ەتەنە قاتىناسىنىڭ ئمورال ەسكەرتكىشىن ورناتىپ كەتتى.

ئبر ئتۇن دشىندە، جينحۇانىڭ چىڭنان كوپىرىنىڭ ۇستىندە، شام قوراپتى جارناماداعى ۇراندار تۇڭعىلدەي ملڭ شياڭبيننىڭ الىپ سۇرەتىنە اۋىستىرىلدى، قىزىل، قارا ئتۇستى جارناما تاقتاسىندا ـ ئبر ادام ئبر قالانى اسەرلەندىردى دەگەن بىرنەشە اۋىز ئسوز جازىلدى. كوپىردىڭ باسىندا "قاھارمان ملڭ شياڭبينگە قۇرمەت بىلدىرەمىز" دەگەن جازۇ توقتاۋسىز كورىندى ئارى قارالى مۇزيكا شعىپ، ازا ئبلدىرىلدى. قاھارمانىنىڭ اتى كوشەدە، اس ۇستەلىندە، كولىكتە، ساباقحانادا، اتىز باسىندا اۋىزدان ـ اۋىزعا تارالدى. قالا تۇرعىنىدارى وزدىكتەرىنەن كوپىر باسىنا كەلىپ ازا ئبلدىردى، جىجياڭ پەداگوگيكالىق داشۇەسىنىڭ وقۇشىلارى بالاۋىز شام جاعىپ، وزەنگە قويا بەردى. ملڭ شياڭبينگە ازا ئبلدىرۇ جينالىسىندا 30 مىڭنان استام قالا تۇرعىنى وزدىكتەرىنەن جەرلەۋ ورنىنا باردى. قاھارماننىڭ ەرلىك ئىسى ئبر قالانى اسەرلەندىردى، بۇكىل جۇڭگونى اسەرلەندىردى.

ملڭ شياڭبين قۇربان بولعاننان كەيىن، بۇرىنعى ەكىنشى زەڭبىرەكشى اسكەرلەر پارتكومى، جىجياڭ ولكەلىك پارتكوم بلگەرىندى ـ كەيىندى ملڭ شياڭبين جولداستان ۇيرەنۇ تۇرالى ۇندەۋ جاريالايدى، جىجياڭ ولكەسى، شاندۇڭ ولكەسى جەكە ـ جەكە ملڭ شياڭبينگە "جىجياڭ جاستارى 5 ـ ماميىر وردەنى"، "شاندۇڭ ولكەسى ئمورال ۇلگىسى" اتالقىنى ئسۇيۇ قىزمەت وتەۋ اتىرەتىن قۇرىپ، تۇرعان جەردەگى كۇتىمحاناعا، قارتتار ۇيىنە، قۇربانداردىڭ تۇستارىنا جانە قينىشىلعى بار وتباسىلارىنا ۇاق ـ ۇاق بارىپ، "كەدەيلەردەن حال سۇراۋ، قينىشىلعى بارلارعا كومەكتەسۇ، جۇپ قۇراپ كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ" قيىمىن ورىستەتىپ، ولاردىڭ ناقتى قينىشىلعىن شەشپ، مەيىر جەتكىزىپ، سۇيىسپەنشىلىك سىيلادى؛ "ملڭ شياڭبين وقۇعا كومەك قورىن" قۇرىپ، جەرگىلىكتى ورىننىڭ كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋىنە قاتىناسى؛ تۇرعان جەردەگى مەكتەپتە "ملڭ شياڭبين" ورتا اتىرەتىن قۇرىپ، ملڭ شياڭبيننىڭ نزگى دستەرىن ۇگىتتەپ، قاھارماننىڭ رۇحىن اسقاقتاتتى؛ ملڭ شياڭبين وتانشىلدىق تاربيە بازاسىن قۇرىپ، نەشە ئجۇز رەت مەملەكەت قورعانىس تاربيەسىن ۇيىمداستردى. اسىرەسە، تۇرعان جەر اپاتقا ۇشىراعاندا، اسكەري قوسىن "ملڭ شياڭبين ەكپىندىلەر اتىرەتىن" قۇرىپ، قۇربان بولۇدان تايىنباي، قيىندىقتاردان تايسالماي، ۇزدىكسىز شايقاس جاساپ، تۇرعان جەردەگى بۇقارامەن بىرگە بەينەت پەن زەينەتتى بىرگە كورىپ، اپاتقا قارسى اتتانىپ، حاۋىپ ـ قاتەردەن اراشالادى.

تاڭ چىڭۇىن:

توسقاۋىلدى بۇزىپ وتكەن قىلمىس كۇماندىسىن قۇىپ ۇستاۋ بارىسىندا، ەرلىكپەن قۇربان بولدى

شينحۇا اگەنتسىگىنىڭ بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى (ئتىلشى **لۇ چاڭ**). **تاڭ چىڭۇىن** كوزى تىرىسىندە بەيجىڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى منتوۋگوۋ بولىمشە مەكەمەسى قاتىناس تارماق اترەتى شىرعالاڭ ئبولىمىنىڭ حالىق ساقشىسى بولعان، ساقشى بولىپ تۇرعان كەزىندە، بلگەرىندى ـ كەيىندى 3 رەت داڭقتى تۇرده جەكەلەي سيلانعان، ۇدايى 3 جىل بويى تاڭداۋلى ۇكىمەت كادرى بولىپ باعالانعان ئارى "سارسقا قارسى اتتانۇداعى ۇزدىك جەكە" بولىپ باعالانعان. ئبر جولى توسقاۋىلدا سويقان تۇدىرىپ قاشقان اۋتوكولىكتى قۇپ بوگەگەن كەزدە، ول قىلمىس كۇماندىلارى جاعنان ايانشتى زيانكەستىككە ۇشىراپ، ەرلىكپەن قۇربان بولادى.

2006 ـ جىلى 10 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى ساعات ئنول مولشەرىندە منتوۋگوۋ قوعام حاۋىپسىزدىگى بولىمشە مەكەمەسى 2 ەر ادامنىڭ جايتاڭ قالاشىعى نيۇجان بەكەتىندە 200 نەشە مەتر كابەلدى ۇرلاپ الىپ، ئبىر اۋتوبۇزشانى ايداپ قاشىپ كەتكەندىگى جوننده‌گى مالىمەتتى تاپسىرىپ الادى. بولىمشە مەكەمە دەرەۋ دۇجياجۇاڭ امانداق تەكسەرۇ پۇنكتى مەن چينيۇيكوۋ قاتىناس تەكسەرۇ پۇنكتىندە توسقاۋىل قۇرىپ بوگەيدى.

شامامەن 20 مينۇت وتكەندە، چينيۇيكوۋ قاتىناس تەكسەرۇ پۇنكتىندە كەزەكشى بولىپ تۇرعان حالىق ساقشىسى تاڭ چىڭۇىن قىراعىلىقپەن ئبىر سارى ئتۇستى شاعىن تۇرپاتتى اۋتوبۇزشانىڭ كۇماندى ەكەندىگىن بايقاپ، اۋتوكولىكتى توقتاتىپ تەكسەرۇدى قابىلداۋدى يشارات ەتەدى. كۇماندى اۋتوكولىك زورلىقپەن بوگەتتى بۇزىپ ئوتىپ قاشىپ كەتەدى. تاڭ چىڭۇىن دەرەۋ ساقشى اۋتوكولىگىن ايداپ ارتىنان قۋادى ئارى ماڭايىندىداعى يانچى ساقشى بولمەشەسىنە كومەكشى جىبەرۇدى ايتادى.

تاڭ چىڭۇىن كۇماندى اۋتوكولىكتى قۇپ جەتىپ توقتاتقاننان كەيىن، اۋتوكولىك جۇرگىزۇشى قىلمىس كۇماندىسى جاڭ شينلەيگە اۋتوكولىك جۇرگىزۇ كۋالىگىڭدى شعار دەيدى. جاڭ شينلەي كۋالىگى جوق ەكەندىگىن ايتىپ، 100 نەشە يۋان اقشا الىپ شىعىپ، ۇرىن قويا بەرۇدى وتىنگەندە، تاڭ چىڭۇىن باتىل تويتارىپ تاستايدى. جاڭ شينلەي اۋتوكولىگىنە قايتىپ بارىپ قىسىم كۇش تىستەۋىگىمەن الىپ كەلەدى ئارى قىسىم كۇش تىستەۋىگىمەن ساقشى اۋتوكولىگىنىڭ تەرەزەسىن ۇرىلاپ قوقان ـ لوقى جاسايدى.

تاڭ چىڭۇىن اۋتوكولىكتىڭ ەسىگىن سەرپە اشىپ جاڭ شينلەيگە اتىلادى. ايقاس بارىسىندا جاڭ شينلەيدىڭ سىبايلاسى، ەندى ئبر قىلمىس كۇماندىسى جاڭ شينلياڭ قوسلىپ، تاڭ چىڭۇىندى جەرگە الىپ ۇرادى، جاڭ شينلەي ورايدان پايدالانىپ قىسىم كۇش تىستەۋىگىمەن ونىڭ باسىنا توقتاماي ۇرىپ، تاڭ چىڭۇىندى ولتىرەدى ئارى قانقۇيلىلىقپەن تاڭ چىڭۇىندى جارتاستان قۇلاتىپ جىبەرەدى... قاھارماننىڭ ئومىرى 39 جاسىندا ايقاتايدى.

تاڭ چىڭۇىن 1988 ـ جىلى 8 ـ ايدا قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە قاتىناساقان، كوزى تىرىسىندە بەيجىڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى منتوۋگوۋ بولىمشە مەكەمەسى قاتىناس تارماق اترەتى شىرعالاڭ بولىمىندە قىزمەت دستەگەن، 2005 ـ جىلى 11 ـ ايدا چينيۇيكوۋ تەكسەرۇ پۇنكتىنە قىزمەتكە جىبەرىلەدى.

2003 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى تۇندە "سارس" ندەتى كەزىندە، 109 ـ مەملەكەت تاس جولى انجياجۇاڭ قىستاعىنا كەرە بەرىستە اۋتوكولىك سوعىلىسقان اۋىر قاتىناس شىرعالاڭى تۇىلىپ، جول قاتتى توسىلادى، "سارسقا" شالدىققان كۇماندى ناۋقاستاردى ارنايى تاسيتىن ئبر قۇتقارۇ اۋتوكولىگى سول ارادا توسىلىپ قالادى. شىرعالاڭ تۇدىرعان شوفەر اۋتوكولىكتە "سارسقا" شالدىققان ناۋقاس بار ەكەندىگىن ەستىگەندە، قورىققاننان ول جەردەن قاشىپ كەتەدى. سول جەردەگى جاعدايدى مەڭگەرىپ تۇرعان تاڭ چىڭۇىن قىزمەتتەستەرىن جۇعىمدالۇدان ساقتاپ قالۇ ئۇشىن، جالعىز ئوزى جۇمىسقا ارالاسادى، اۋتوكولىككە بايلانىس جاساپ، شىرعالاڭدا جارالانعاندارداى شيياحاناعا جونەلتكەننەن كەيىن، تاعى دا ئبىر قۇتقارۇ اۋتوكولىگىن شاقىرىپ، "سارسقا" شالدىققان كۇماندى ناۋقاستاردى شيياحاناعا جەتكىزەدى. شىرعالاڭ تۇىلعان جەر ابدەن تازالانعاننان كەيىن، جول قالپىنا كەلىپ اشىلادى، ئۇرتىس 10 نەشە ساعات قىزمەت دستەگەن تاڭ چىڭۇىن شارشاپ ـ شالدىققان قۇر سۇلدەرىن سۇيرەتىپ تەكسەرۇ پۇنكتىنە قايتادى.

2005 ـ جىلى منتوۋگوۋ رايونىندا ئبىر جۇك اۋتوموبيلى قارسى كەلە جاتقان موتوتسيكلگە سوعىلىپ، موتوتسيكلدىڭ جۇرگىزۇشىسى قۇتقارۇ ئونىم بەرمەي قايتىس بولادى، قايتىس بولعان ادامنىڭ ۇيىندەگىلەر مەن وقيعا تۇدىرعان شوفەردىڭ اراسندىداعى قايشىلىق اسقىنا تۇسەدى. تاڭ چىڭۇىن بەلسەندىلىكپەن، ىرىقتىلىقپەن قايتىس بولعان ادامنىڭ وتباسندىداعىلارىنا كومەك تەسپ سوت مەكەمەسىمەن بايلانىس جاساپ، ئادىلىالىق كومەك قاراستىرىپ، بۇل دستەردى ئساتتى شەشەدى. اراسندا، قايتىس بولعان ادامنىڭ ايەلىنىڭ سىچۋاندا‌عى اتا مەكەننىن قايتاتىن اقشاسى جوق ەكەندىگىن ۇققاننان كەيىن، تاڭ چىڭۇىن دەرەۋ 900 يۋان اقشانى جول كىرەگە بەرە تۇرادى. قايتىپ كەلگەننەن كەيىن، قايتىس بولعان ادامنىڭ ايەلى سۇرىلەنگەن ەت الا كەلىپ راقىمەتىن ايتادى، تاڭ چىڭۇىن سىپايىلىقپەن تويتارىپ: "كىم ـ كىمگە بولسا دا وڭاي ەمەس!" ـ دەيدى...

2006 ـ جىلى 10 ـ ايدىڭ 31 ـ كۇنى بەيجىڭ قالالىق حالىق ۇكىمەتى تاڭ چىڭۇىندى توڭكەرىستىك قۇربان دەپ بەكىتەدى، 2006 ـ جىلى 12 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى قوعام حاۋىپسىزدىگى مينيسترلىگى تاڭ چىڭۇىنگە 1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى اتاعىن تولتاپ بەرەدى.